

Algemene beschouwingen voorjaarsnota 1-7-2021

Eerste termijn PRO!

Tekst voorjaarsnota 2021: motto: Verbindingen versterken

Voorzitter, het eerste waar we naar kijken bij de voorjaarsnota is het motto. Volgens ons de context van de maatschappelijke situatie waaronder deze voorjaarsnota is opgesteld.

Het is dan ook treffend dat we ons bevinden in een pandemie waardoor veel verbindingen zijn verbroken. Of het nu gaat over ouders in de omgang met hun kinderen, met vrienden onder elkaar, geïsoleerd zijn van school en werk, niet meer sporten enzovoort. We hebben echt ondervonden wat het voor ons betekent als er geen verbindingen meer zijn.

Daarom kan de fractie van PRO! het motto: Verbindingen versterken voor 100% onderschrijven. Verbinding is het weefsel van de samenleving. Dit motto kan ook een kanteling zijn van een maatschappelijke trend van individualisme, naar een samenleving waar we het samendoen, waar de waarden als sociale cohesie en de zorg voor elkaar: het naoberschap weer centraal komt te staan.

Hiervan hebben we in de coronatijd de mooie en hartverwarmende dingen gezien.

Het motto komt weliswaar in de aanbiedingsbrief en in de inleiding terug, maar PRO! had het ook graag meer in de programma's uitgewerkt willen zien.

Bewust stil staan.

Voorzitter, dit onderdeel van de tekst heeft ons geraakt.

Een groot thema dat genoemd wordt en ook speelt binnen onze gemeente is:

KANSENONGELIJKHEID, voorzitter ik heb dit onderwerp in mijn tekst met hoofdletters geschreven omdat hier ook in onze gemeente grote opgaven liggen. Dat geldt ook voor de transitie in de landbouw en het vertrouwen in de overheid.

In de inleiding schrijft het college dat er ook al eerder meer behoefte was aan de menselijke maat. De invulling hiervan heeft plaats gevonden door de inwoner centraal te stellen. U wilt als gemeente waar mogelijk steun en toeverlaat zijn, maar ook de bondgenoot om samen sterker uit de crisis te komen. Dit vinden wij natuurlijk ook. Prachtige mooie en grote woorden, welke hoge eisen stellen aan de verbinding van het gemeentebestuur, de gemeentelijke organisatie en de raad, met onze inwoners.

Waar staan we nu en wat kunnen we doen?

Verbindingen versterken betreft een breed spectrum van inwonersgroepen, verenigingen, ondernemers en organisaties. Als het gaat over verbindingen versterken met al deze groepen, kunnen we ons individueel, als fracties en als college afvragen: Hoe is het

momenteel met deze verbinding? Als we hierop reflecteren en onszelf als raad een rapportcijfer geven, scoren we dan een voldoende? Ik weet het niet. Wat kunnen we individueel, als raad of als college hieraan doen?

Laat ik beginnen met de verbindingen van raadsleden onderling, het samenwerken in de commissies en in de raad. En coalitie-oppositie. De afgelopen tijd hebben we gezien dat dit niet altijd goed liep. Hier ligt ook een opgave om de verbindingen te versterken.

Er gaat veel goed, maar ook de contacten met het college, de ambtelijke organisatie en de professionele organisaties kunnen beter. Veel van onze inwoners zien het college en de ambtelijke organisatie nog lang niet als steun en toeverlaat of als bondgenoot. Kortom we vinden dat we met het motto verbindingen versterken, nog veel kunnen verbeteren.

Hoe kunnen we deze verbindingen versterken; wij denken door nog meer in te zetten op burgerparticipatie. Burgerparticipatie, een klein beetje een onhandig woord. Maar burgerparticipatie is een hoeksteen in het beleid van de gemeente Oude IJsselstreek. Burgerparticipatie levert ontmoetingsplekken op en zorgt ook weer voor verbinding. Goede burgerparticipatie geeft burgers een steeds grotere rol in het **meedenken meedoen en meebeslissen, waar mogelijk** over zaken die in de gemeente spelen. Niet voor niets is het **motto van PRO! meedenken! Meedoen! en meebeslissen!**.

De gemeenteraad is en blijft de plaats waar veel besluiten worden genomen en knopen worden doorgehakt. Het is derhalve ook van groot belang inwoners een grotere invloed te geven daar waar de uiteindelijke besluitvorming plaatsvindt. Ook onder jongeren leven veel creatieve ideeën. Wij wilden daarom met een initiatief komen om inwoners agenderingsrecht te geven. Om zo de verbinding met de raad te vergroten.

Voorzitter, ons initiatief voorstel agenderingsrecht inclusief onderbouwing is klaar. We hadden dit graag nu ingediend, maar nadat we afgelopen week ons initiatief naar de griffie hebben gestuurd, werden we teruggedrukt. Wat wij willen indienen moet via de agendacommissie lopen. Daar gaat het nu naar toe en we gaan er vanuit dat we vervolgens in de commissie en met u als Raad en College, hierover in discussie kunnen gaan. Wordt vervolgd.

Kom ik bij het punt zorg aan.

PRO! staat voor de goede zorg. Hoe gaan wij dit doen?

Door burgers meer mee te laten denken. Is het dan slecht gesteld met de zorg in onze gemeente? **Nee, zeker niet, maar het kan altijd iets beter.**

De zorg is breed en heeft verschillende facetten. Vanavond wil ik het onderdeel wonen belichten. En wel **Jong en oud onder 1 dak**. Om ons plan daadwerkelijk te laten slagen is

samenwerking met verschillende organisaties nodig. Denk aan Woningbouwverenigingen en zorgorganisaties.

Op de zorg is flink bezuinigd. Ouderen moeten langer thuis blijven wonen, mantelzorgers worden over belast, verzorgingshuizen zijn uit ons straatbeeld verdwenen. Dit had volgens ons nooit mogen gebeuren, de gevolgen zijn namelijk enorm.

Conclusie: het gat is te groot geworden tussen de thuiswonende bewoner en het verpleeghuis. De tussenlaag is verdwenen. PRO! zou graag zien dat er in elke kern een kleinschalig multifunctioneel woonzorgcentrum komt. Waarbij ouderen en jongeren samen kunnen wonen.

En laat het voor oud en jong een prachtige plek zijn om te wonen. In verschillende gemeentes zijn er pilots gedraaid, waar samenwerking met jong en oud een geslaagd project kan zijn.

Jongeren kregen daarbij een woning aangeboden met een lagere huur. Door de jongeren te betrekken, werden er activiteiten opgezet voor het welzijn van de ouderen. Door ze samen te laten werken en mee te laten denken, mee te laten doen en mee te laten beslissen kan dit een heel succesvol project zijn.

Er wordt veel verwacht van familie en mantelzorgers. De reden hiervan is dat de tussenlaag geheel verdwenen is! Met dit project kunnen de familie en mantelzorgers ontlast worden.

Zo zou onze fractie wel oud willen worden, eigen regie, minder regels, minder bureaucratie, een project waar je kunt wonen, met deskundige zorg van professionals, meer zorgkwaliteit dan kwantiteit. Samen wonen met jongeren, er voor elkaar zijn en van elkaar leren.

Vroeg of laat krijgen we hier allemaal mee te maken.

Zorg kost veel geld. PRO! is er van overtuigd dat met dit project op langer termijn de kosten minder worden, doordat het welzijn van de burgers vergroot wordt.

Zorg is een basis behoefte voor iedereen, de inwoner zal bij ons in het middelpunt staan.

Door hun mee te laten denken, mee te laten doen en mee te laten beslissen.

Het is geen nieuw concept, maar we zouden graag willen weten wat de andere fracties en het college van dit concept vinden?

Ik wil kort het onderwerp onderwijs aanstippen

Goed onderwijs is een voorwaarde om je te kunnen ontwikkelen en is daarom een belangrijk onderdeel van sociale duurzaamheid.

We hebben net een vergadering over het Integraal Kind Centrum in Gendringen gehad, maar ook Silvolde en Etten zullen nog volgen. Het zijn dure gebouwen, dus stuur hierbij ook op het gebruik als multifunctionele gebouwen. Daarnaast hopen wij dat dit gebouwen worden met veel groen eromheen.

We zijn blij dat met het Grensland College meer mogelijkheden komen om door te leren. Dit is een goed begin en een mooie samenwerking tussen diverse partijen, maar hiermee zijn we er nog niet. Het bieden van goed- en toegankelijk onderwijs voor iedereen is een van de belangrijkste investeringen in de samenleving. Dit moet ook constant in beweging blijven.

Jongeren

De situatie van onze jongeren in de leeftijd van 12 t/m 23 jaar is meerdere keren besproken in de commissie MO en recentelijk nog in de gecombineerde commissie van de voorjaarsnota.

Zoals de meeste van jullie inmiddels weten ben ik zelf opgeleid als jongerenwerker en heb dit vak ook een aantal jaren met veel plezier uitgevoerd. Totdat er in heel het land bezuinigingen werden doorgevoerd. Ook in de Oude IJsselstreek zijn in die periode veel jongereninitiatieven opgehouden. Niet in alle gevallen kwam dit door de bezuinigingen, maar ook door de veranderende interesses van de jongeren. Er werd toen alleen niet gekeken waar er dan wel behoefte aan was, dit kan misschien wel weer op de bezuinigingen worden geschoven.

De aanleiding voor PRO! om **nu** het onderwerp jongeren te agenderen waren als volgt. Er waren alarmerende berichten in de media van veel burgemeesters die zich zorgen maakte de problematiek onder deze jongeren als gevolg van de Coronacrisis. Zij schreven hierover een brandbrief naar het kabinet. De problematiek die zij signaleerde bestond o.a. uit stress, gebrek aan contacten en ontmoetingsplaatsen, sport en ontspanningsactiviteiten, school en stageproblemen.

Het kabinet gaf aan dat actie nodig was en stelde extra financiële middelen beschikbaar. De gevolgen hiervan rapporteerden ook de GGD Noord en Oost Gelderland. Zij constateerden een verslechtering van de Geestelijke Volksgezondheid onder deze groep. Deze bestonden uit: somberheid, doelloosheid, gebrek aan perspectief en een toenemend gebruik van verslavende middelen.

In een uitgebreide rapportage van Movisie van 20 mei 2021 werden de gevolgen van corona voor jongeren uitvoerig belicht. Verder stond er op 26 juni jl. in het Dagblad Trouw een artikel over een onderzoek van de Rijksuniversiteit van Groningen dat 35% van de 16 tot 24 jarigen psychisch ongezond is, variërend van licht tot ernstig.

De situatie onder jongeren is een serieus probleem. Daarvan moeten we ons zeer bewust zijn.

De fractie van PRO vond dat wij in onze gemeente ook in actie moesten komen.

Na aanleiding van diverse gesprekken die wij hebben gevoerd en signalen die wij kregen zijn wij tot vijf pijlers gekomen die wij in het Masterplan hebben verwerkt. We zijn blij met de aandacht die het heeft gekregen, want dit heeft er voor gezorgd dat het onderwerp jongeren weer onze aandacht heeft!

Laten we vooropstellen dat het met de meeste jongeren in onze gemeente goed gaat, het is ook nooit de bedoeling geweest om alle jongeren in de gemeente Oude IJsselstreek als “probleem”jongere te bestempelen. Zelf zou ik trouwens het woord Probleem liever in aandacht of iets dergelijks willen veranderen.

De opmerking van Mevr. Pragt in een van de bijeenkomsten is bij ons blijven hangen: ik citeer; “Laten we ons bewust zijn dat iedere jongeren een probleemjongere kan worden. Laten we dat niet vergeten als we het over probleemjongeren hebben”. Einde citaat. Laten we dit goed in onze oren knopen! De initiatieven die wij graag willen zien zijn wat ons betreft ook niet alleen voor deze groep jongeren, maar moet veel breder worden gezien.

In een gesprek met buurtzorg Jong bleek dat zij blij zijn met ons initiatief en we kregen dan ook de complimenten voor ons plan. Buurtzorg Jong ziet ook dat er meer voor jongeren moet gebeuren, maar geven aan dit niet alleen te kunnen. Ze zijn nog niet zo lang geleden begonnen met het jongerenwerk, dit heeft tijd nodig. Ze zijn ook nog zoekend hoe dit het beste vormgegeven kan worden. Wij gaven Buurtzorg Jong aan dat ook Straatjongerenwerk nodig is in onze gemeente. Daar waren zij het geheel mee eens. Zij zien ook graag meer samenwerking met meerdere partijen, waaronder het 0315 Jongerenwerk.

Ook wethouder Kuster heeft zijn mening gegeven. In een goed gesprek gaf de wethouder aan onze zorgen omtrent de jongerenproblematiek wel te begrijpen en dat dit ook zeker aanwezig is in de gemeente Oude IJsselstreek. Maar hij begrijpt ook de twijfel die er nog heerst bij de commissieleden. Zij willen onze bevindingen graag onderzocht en onderbouwd zien. Dit is ook wat wij steeds aan hebben gegeven.

De wethouder wil geen lang onderzoek vooraf. Maar wil graag direct aan de slag voor de jongeren. Dit kunnen wij natuurlijk alleen maar van harte toejuichen!

Hij stelde voor om zelf met ondersteuning van de ambtelijke organisatie in gesprek te gaan met de diverse partijen, waaronder 0315 Jongerenactiviteiten Benny Vonk en Milton van Rijn, met Buurtzorg Jong, buurtsportcoaches en met alle andere partners in de keten. En wil daarbij ook graag de ouders betrekken.

Afgesproken is dat wij onze zorgen en wensen in een motie vast zouden leggen. Deze heeft u als raad al toegestuurd gekregen. Afhankelijk van de beantwoording van wethouder Kuster, wegen wij af om al dan niet de motie in te brengen.

Voorzitter dan een ander belangrijk punt, Vergroening

De factie van PRO is blij met de starttekst van de Voorjaarsnota over dit onderwerp, waarin staat dat de visie landschap natuur en groene kernen het fundament is om te werken aan vergroening in onze gemeente.

Er is geen tijd meer te verliezen om klimaat- en milieudoelstellingen te halen. Voor een gezonde leefomgeving is vergroening een absolute must. Het is de belangrijkste opgave van dit moment voor de toekomst voor ons en onze kinderen. In de visie wordt de opgave duidelijk aangegeven.

Met de actie *Tegel eruit, boom er in*, is een goede start gemaakt. Wat wij hierbij wel willen aantekenen, is dat we omtrent het onderwerp *handhaving en toezicht op het bestaande bomenbestand*, nog een keer met u van gedachten willen wisselen.

Bij het onderdeel landschapsfonds staat vermeld dat dit fonds in het leven wordt geroepen voor langdurig onderhoud van landschapselementen. In de visie echter is te lezen dat voor behoud van deze elementen regels worden opgesteld. Een fonds zou worden opgericht, ook voor het *opnieuw aanbrengen* van deze elementen. Kan de wethouder dit verduidelijken?

Vergroening van de centra

Dit is ook een opgave uit de visie. In de voorjaarsnota wordt een aantal kansen voor vergroening aangegeven zoals de Nieuwbouw in het centrum van Varsseveld, de herbestemming van de Wesenhorst en de vergroening van de speelplaatsen.

Waar wij helaas nog niets over lezen, is het vergroenen van de kernen in het algemeen. Dat is vreemd, want in de visie staat geschreven: "Juist het groen in de kernen is van wezenlijk belang". Wij vinden dit onderdeel dan ook onvoldoende en verwachten dat de visie hiermee niet wordt waargemaakt.

In het uitvoeringsplan staat onder andere het volgende opgenomen over groen in de kernen:

1. Opstellen van een groenstructuurkaart per kern
2. Op kernniveau binnen de groenstructuur locaties in beeld brengen voor extra aanplant.
3. Stimuleren van particuliere initiatieven om verstening van tuinen te voorkomen

Vragen aan de wethouder hierover zijn:

- Wanneer kunnen we voorstellen verwachten van deze drie punten uit het uitvoeringsplan?
- Hoe ziet u burgerparticipatie op gebied van vergroening voor u, kunt u voorbeelden geven?
- Komen er subsidies/potjes beschikbaar voor vergroeningsacties van inwoners?

Biodiversiteit

Een belangrijk onderdeel van de visie Landschap Natuur en Groene kernen is het versterken van de biodiversiteit. Volgens de visie staat biodiversiteit centraal in deze visie. We weten allemaal dat de biodiversiteit in rap tempo afneemt en dat het een belangrijke opgave is om het tij te keren. Biodiversiteit zorgt onder andere voor een evenwichtiger systeem, dat beter bestand is tegen bijvoorbeeld ziektes en plagen. En gaat het verlies van soorten tegen.

Wij lezen hierover niets terug in de voorjaarsnota, dit hadden wij graag terug willen zien. De fractie van PRO! wil veel meer aandacht en plannen voor dit onderwerp.

Bij de biodiversiteit wordt in de visie een onderscheid gemaakt tussen:

- a. Biodiversiteit in de kernen. (blz. 55)
- b. Agrarische biodiversiteit. (blz. 41-43)

Biodiversiteit in de kernen

In de visie wordt een aantal mogelijkheden opgesomd voor de versterking van de biodiversiteit in de kernen. De gemeente zet zich in voor:

Bloemen en kruidenrijke ruige zones, Vaste planten ontwikkelen in groene vlakken, waar sprake is van een monocultuur, Groenvlakken te verruigen en soortrijker te maken

In de uitvoeringsplanning staat dat dit een project gaat worden en in 2021-2022 wordt opgepakt. Volgens ons kan er al best een start worden gemaakt met het versterken van de biodiversiteit in de kernen op gronden die eigendom zijn van de gemeente zoals parken, parkeerplaatsen en dergelijke.

Wethouder is het mogelijk om nog dit jaar te komen met een projectvoorstel om langs deze lijnen de biodiversiteit in de kernen aan te pakken? Graag een reactie.

Agrarische biodiversiteit

Ook op dit onderdeel wordt een groot aantal mogelijkheden genoemd

- De aanleg van akkerrandvegetatie en bloemrijk grasland
- Kruidenrijke stroken op grasland
- Ecologisch bermbeheer
- Vergroten biodiversiteit van watergangen
- Aanleggen van nieuwe landschapselementen in de vorm van houtwallen en hagen
- Strokenteelt. Meerdere gewassen en stroken naast elkaar

In de visie staat dat de gemeente de nodige agrarische percelen bezit die verpacht worden. Deze gronden liggen in bos- en natuurgebieden. Ook is in de visie te lezen dat de gemeente wil onderzoeken of de voorwaarden van die pacht aangepast kunnen worden om op die manier de natuur te versterken. De fractie van PRO! is enthousiast over de voorgenomen aanpassingen. Waar wij nog niets over hebben gelezen is over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op deze grond. Het lijkt ons logisch dat dit niet passend is op

deze pachtgronden. Wij zouden graag van de wethouder willen horen of dit ook wordt meegenomen in de pachtcontracten? Graag een reactie.

Biodiversiteit op overige gemeentegronden

Verder heeft de gemeente nog gronden met de bestemming industrieterrein die nog niet verkocht zijn. Ook daar zijn mogelijkheden voor het versterken van de biodiversiteit, maar dat niet alleen. Ook de vitalisering van bestaande industrieterreinen biedt de mogelijkheid tot het versterken van de biodiversiteit.

Kortom; Wij stellen voor dat alle gronden die in het bezit zijn van de gemeente, aan worden gepakt om de biodiversiteit te versterken. Bij het in beeld brengen van deze gronden van de gemeente, zullen er ongetwijfeld percelen zijn die zich lenen voor voedselbosjes, moestuinen, schooltuinen en volkstuinen.

In het uitvoeringsschema staat hier prioriteit 1 en dat is 2021-2022.

Wij horen de laatste tijd dat er veel initiatieven zijn vanuit de inwoners, alleen worden voor zover wij weten deze initiatieven niet gebundeld. Ons lijkt het slim om dit wel te doen en de initiatiefnemers met elkaar in contact te brengen. Als gemeente zou je voor deze initiatiefnemers een plek kunnen aanwijzen. Hoe denkt de wethouder hierover?

Opwek duurzame energie

Zon op land. Bij het verschijnen van de voorjaarsnota was de uitkomst van het selectieproces tweede tranche nog onbekend. Inmiddels is de besluitvorming afgerond in de raad van 24 juni.

We hoeven niet alles te herhalen wat in de afgelopen bijeenkomst allemaal is gezegd over dit onderwerp. In de raad van 24 juni is een motie unaniem aangenomen. Een veelzeggend en mooi resultaat. Het kan u namelijk niet ontgaan zijn dat wij een groot voorstander zijn van het burgerinitiatief en dit ook hebben aangemoedigd.

Energieregisseur voor bedrijven en agrarische gebouwen

De inschattingen van PRO! zijn dat er nog mogelijkheden liggen voor energieopwekking van bedrijven en agrarische gebouwen. De problematiek waar de ondernemer en de agrariër mee te maken heeft zijn heel complex. Dit begint al met de vraag of de dakconstructie berekend is op zonnepanelen. En hoeveel moet ik in het totaal investeren voor b.v. isolatie, en bekabeling enzovoort?

Dan de verzekeringskosten, veel mensen weten niet dat dit voor veel bedrijven de grootste reden is om geen zonnepanelen op het dak te willen. Bedrijven krijgen hun bedrijf niet meer verzekerd of betalen hele hoge premies.

Daarnaast hebben ze vaak veel vragen over de teruglevermogelijkheden en de opbrengsten daarvan. Voor berekeningen hiervan moet een extern adviesbureau worden ingeschakeld. De fractie van PRO! is een voorstander van een PRO! actieve aanpak.

Wij vragen ons af of het niet slim is om vanuit de gemeente in samenwerking met AGEM, een energieregisseur aan te stellen, die de benodigde professionele ondersteuning voor de realisatie van zonnepanelen op daken bij bedrijven en agrariërs biedt.

Hoe denkt de raad en het college hierover?

Tot slot: we hebben een keuze moeten maken voor vanavond vanwege de beperkte tijd. Over de andere beleidsterreinen zullen we in de betreffende commissies onze denkbeelden weergeven

Kortom Wij gaan voor

1. Kleinschalige woonzorgcentra met jongeren en ouderen
2. Aanpak Jongerenwerk
3. Vergroening kernen
4. inzetten op biodiversiteit
5. een energieregisseur

Tot zover!